

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Соціологічний факультет
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

Основи журналістики

Завдання для самостійної роботи для студентів II курсу денної форми навчання
першого рівня вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
спеціальності 061 – «Журналістика»
освітньої програми «Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю»

2022 - 2023 н. р.

Тематика питань для самостійної роботи з дисципліни «Основи журналістики»

1. Суспільство, соціальна інформація та журналістика.
2. Журналістські аспекти взаємостосунків демократичної влади та громадського суспільства.
3. Державна інформаційна політика: цілі та стратегія.
4. Конституційні основи інформаційного права в Україні.
5. Світові тенденції розвитку суспільного мовлення. Перспективи розвитку суспільного телебачення в Україні.
6. Інформаційні агентства в інформаційному просторі. Моделювання діяльності державних та комерційних інформаційних агентств.
7. Інформаційна модель нових засобів масової комунікації.
8. Європейська практика організації суспільного телебачення
9. Політика, преса, влада: стереотипи і нові технології взаємовідносин.
10. Журналістика як вид соціально-політичної діяльності: принципи та функції.
11. Ефективність журналістської діяльності.
12. Інформаційний простір як глобальна проблема сучасності.
13. Національний інформаційний продукт: соціально-економічний аспект.
14. Інформаційний процес і соціокультурна реальність.
15. Масова інформація як специфічна форма громадсько-політичної та організаційної діяльності.
16. Комерційна реклама й журналістика.
17. Економічна взаємодія держави й преси на сучасному етапі.
18. Економічна діяльність місцевої, регіональної та центральної преси.
19. Міжнародні документи, що закріплюють свободу преси та журналістської діяльності.
20. Інформація, свобода преси і цензура в контексті світової преси. Умови й шляхи здійснення свободи журналістської діяльності.
21. Конституційно-юридичні форми фіксації, економічні умови реалізації свободи журналістики.
22. Становлення авторського права в журналістиці.
23. Питання вдосконалення державного управління інформаційною сферою на сучасному етапі в Україні.
24. Соціологічні дослідження в журналістиці.
25. Культурно-рекреативні функції журналістики.
26. Безпосередньо організаційні функції журналістики.

27. Соціальні функції журналістики.
28. Діалектична єдність і форми взаємодії сучасних принципів журналістики.
29. Питання регулювання порушень етичних норм журналістики.
30. Чинники підвищення ефективності журналістики.
31. Проблема ефективності журналістики, її складові компоненти.
32. Характер критичних виступів у сучасній пресі.
33. Закономірності формування системи ЗМІ.
34. Система ЗМІ у загальному масово-інформаційному потоці.
35. Основне призначення системи ЗМІ в суспільстві.
36. Концепція інтерактивного суспільства: місце дискурсу журналістики в соціальних мережах.
37. Факт та коментар в системі контенту сучасної журналістики.
38. Первинний та вторинний контент в журналістиці конвергентних медіа.
39. Прояви рекламних та PR-технологій на радіо, телебаченні, в Інтернеті.
40. Журналістика в блогосфері як новий феномен в масовій комунікації.
41. Журналістські методи збирання інформації.
42. Документ як джерело інформації
43. Структура журналістських творів.
44. Роди та жанри інтернет-журналістики.
45. Факт – осердя журналістики.
46. Інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні у журналістиці.
47. Есеїстика як тип новітнього медійного наративу
48. Основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної журналістики.
49. Поняття журналістської інформації в нових медіа.
50. Соціальна відповідальність та професійна компетентність інтернет-журналіста.
51. Журналістика та крос-культурні процеси в журналістській комунікації.
52. Системність критеріїв якісної журналістики як соціальна проблема.
53. Проблеми маніпулювання в суспільстві та роль в цьому засобів масової інформації та журналістики.
54. Дата-журналістика як синергія принципово різних форматів інформації в медіа.
55. Медійна критика як форма регулювання професійного журналістського співтовариства.
56. Теорія змови як різновид концепцій прямого впливу контенту медіа на масову аудиторію: журналістський аспект.
57. «Замовна інформація» як фактор міфологізації створення сучасної аудиторії: журналістський аспект.
58. Механізми взаємодії журналістики та реклами.
59. Механізми взаємодії журналістики та зв'язків з громадськістю.
60. Фейкові новини як особливе явище в сучасних засобах масової комунікації.

61. Формування «медіа порядку денного» глобальними інформаційними службами новин.
62. Поняття інтерактивної журналістики: функції та основні форми. Специфіка інтерактивних програм на телебаченні та радіо.
63. Журналістське розслідування як жанр сучасної журналістської комунікації.
64. Конвергенція каналів медіа. Конвергенція журналістського дискурсу: контентна та технологічна.
65. Місце журналістських новин у процесах та моделях ефективності медіа: нові засади створення, трансляції та споживання.
66. Журналістика в ХХІ столітті: особливості глобальної, транснаціональної та національної інфраструктури.
67. Концепція інтерактивного суспільства: місце дискурсу журналістики в соціальних мережах.
68. Факт та коментар в системі контенту сучасної журналістики.
69. Журналістика в блогосфері як новий феномен в масовій комунікації.
70. Соціальні мережі та журналістика.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Високий рівень – 3 бали	Ця оцінка ставиться, якщо викладений у відповіді матеріал: • вирізняється глибиною та змістовністю, відповідає змісту заявленій темі; • чітко структурований, з виділенням основних моментів; • адекватно ілюстрований; • доповідь зроблена коротко, чітко, з виділенням основних даних дослідження; • на питання по темі завдання отримані повні вичерпні відповіді; • студент демонструє вміння аргументовано вести діалог і наукову дискусію
Середній рівень – 2 бали	Ця оцінка ставиться, якщо викладений у відповіді матеріал: • характеризується достатньою змістовним рівнем, але відрізняється недостатньою структурованістю; • ілюстрований не повністю або не зовсім правильно; • доповідь довга, не цілком чітка; • на питання по темі доповіді отримані повні вичерпні відповіді тільки після навідних запитань, або не на всі питання. • студент не зміг продемонструвати здатність до інтеграції теоретичних знань і практики.

Низький рівень – 1 бал	Ця оцінка ставиться, якщо викладений у відповіді матеріал: • недостатньо розкритий, носить фрагментарний характер, слабо структурований; • ілюстрацій немає; • доповідач слабо орієнтується в матеріалі що викладається; • на питання по темі доповіді не було отримано відповідей або вони не були правильними. • у студента відсутні уявлення про міжпредметні зв'язки.
Незадовільний рівень – 0 балів	Ця оцінка ставиться, якщо викладений у відповіді матеріал: • завдання відповіді та презентація не зроблені; • доповідач не орієнтується в матеріалі що викладається; • на питання по виконаній роботі не було отримано відповідей або вони не були правильними. • виявлено незнання або нерозуміння студентом сутнісної частини теми дослідження.

Основна рекомендована література

Основна література

1. Абетка соціальних комунікацій : довідник / укл. Г. В. Горбенко/ за наук. ред. Л. Г. Масімової. К.: Жнець, 2014. 152 с.
2. Больц Н. Абетка медіа / За загал. ред. В. Ф. Іванов / пер. з нім. В.Климченка. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2015. 177 с.
3. Бурдье П. Про телебачення та журналістику / пер. з франц. М.: Фонд наукових досліджень «Прагматика культури», Інститут експериментальної соціології, 2002. 160 с. [текст російською].
4. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики /пер. з нім. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2005. 230 с.
5. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник /пер. з нім. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. 348 с.
6. Геннінг Носке. Журналістика: що треба знати та вміти / Книжка для читання та підручник. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2017. 312 с.
7. Гончарук-Чолач Т. Засоби масової інформації у політичному житті суспільства. К.: Ліра-К, 2020. 252 с.
8. Гоуайзер Ш., Уітт Е. Путівник журналіста з опитувань громадської думки / пер. з англ. М: Вагріус, 1997. 208 с. [текст російською].
9. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика: Комунікативні маркери. Навчально-методичний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 184 с.
10. Журналістика та медіа : Довідник / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштобер, Бернгард Пьорксен. / пер. з англ. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011.
11. Іванов В.Ф. Соціологія масової комунікації / навчальний посібник. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2000. 212 с.
12. Іванов В.Ф., Сердюк. В.Н. Журналістська етика / підручник . Київ : Вища школа, 2006. 231 с.
13. Квіт С.М. Масові комунікації / Друге видання, виправлене і доповнене. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
14. Курбан О.В. Інформаційні війни у соціальних онлайн мережах / Монографія. К.: Київ.

ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 392 с.

15. Крейг Р. Інтернет-журналістика / пер. з англ. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 323 с.
16. Копперуд Р., Нільсен Р. Як подавати новини / пер. з англ. М.: Гендальф, 1998. [текст російською].
17. Лубкович І. М. Соціологія і журналістика / підручник для журналістів. Львів : ПАІС, 2005. 176 с.
18. Людвіг Й. Інвестигативний пошук / пер. з нім. А. Баканов, В. Климченко. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2017. 264 с.
19. Маклюєн Г.М. Розуміння медіа: Зовнішні розширення людини / пер. з англ. М.: Жуковський: КАНОН-Прес-Ц, Кучково поле, 2003. 464с. [текст російською].
20. Медіа. Вступ / Підручник для студентів вузів / за ред. О. Бріггза, П. Колбі / пер. з англ. 2 вид. М.: Юніті-Дана, 2005. 550 с. [текст російською].
21. Москаленко А. З. Теорія журналістики / підручник. К.: Експрес-об'ява, 1998. 334 с.
22. Носке Г. Журналістика: що треба знати та вміти / кн. для читання та підручник / [пер. з нім. В. Климченко. К.: Центр Вільної Преси, 2017. 312 с.
23. Підручник із крос-медіа / вид. І. Крецу, М. Гузун, Л. Василик. Bonn / Germany - Sibiu / Romania: Schiller Publishing House, 2015. 140 с.
24. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
25. Потятиник Б.В. Інтернет-журналістика / навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 214 с.
26. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації / навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 351 с.
27. Рауе П.-Й. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / за заг. ред. В.Іванова. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2014. 358 с.
28. Різун В.В., Непийвода Н.Ф., Корнєєв В.М. Лінгвістика впливу. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. 148 с.
29. Реддік Р., Кінг Е. Журналістика в стилі он-лайн / пер. з англ. М.: Вагріус, 1999. 189 с. [текст російською].
30. Стівенс Мітчел, Бет М. Олсон. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / пер. з англ. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 407 с.
31. Стратегічні комунікації: словник / гол. ред. В. А. Ліпкана. К.: ФОП О.С. Ліпкан, 2016. 416 с.
32. Тонкіх І. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті: Навчальний посібник. 2017. ЗНТУ, Запоріжжя. 130 с.
33. Філіпс Луїза Дж., Йоргенсен Маріанне В. Дискурс – аналіз. Теорія та метод / пер. з англ. Харків: Видавництво «Гуманітарний Центр», 2008. 352 с. [текст російською].
34. Фінклер Ю.Е. Мас-медіа та влада: технологія взаємин / Монографія. Львів.: Аз-Арт, 2003. 212 с.
35. Хабермас Ю. Філософський дискурс о модерне / пер. з нем. М. : Видавництво «Увесь світ», 2003. 416 с. [текст російською].
36. Чекмишев О.В. Основи професійної комунікації: Теорія і практика новинної журналістики / підручник-практикум. К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. 129 с.
37. Чекмишев О.В. Основи журналістики. Теорія і практики журналістського фаху / навч. посіб. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 198 с.
38. Шнайдер Вольф. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / пер. з нім. В. Климченко/ за заг. ред. В. Іванова. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2014. 357 с.

Законодавчі та нормативно-правові документи

1. Закон України «Про інформацію» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
2. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні» –

- <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>
3. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
 4. Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/917-19>
 5. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
 6. Закон України «Про державну таємницю» – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
 7. Закон України «Про доступ до публічної інформації» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
 8. Закон України «Про авторське право і суміжні права» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
 9. Закон України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1227-18>
 10. Закон України «Про рекламу» – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=270%2F96-%E2%F0>

Допоміжна література

1. Амзін А.В. Новинна Інтернет-журналістика: мережевий підручник: Режим доступу : <http://pr.marketologi.ru/PR-committee/Library/Journal.pdf>. [текст російською].
2. Аньєс Ів. Підручник із журналістики: Пишемо для газет. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 544 с.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики / підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
4. Бойд Е. Ефірна журналістика: Технологія виробництва ефірних новин /пер. з англ. К.: Київська типографія, 2007. 429 с.
5. Вартанов Г.І. Короткий довідник журналіста. К.: МІЛП, 2000. 47 с.
6. Владимиров В.М. Хаос –Розуміння – Масова комунікація / Монографія. К.: КиМУ, 2006. 366 с.
7. Гол Дж. Онлайнова журналістика / пер.з англ. К.: К.І.С., 2005. 344 с.
8. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
9. Городенко Л.М. Теорія мережевої комунікації / монографія. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2012. 387 с.
10. Животко А.П. Історія української преси / навчальний посібник. К.: Наша культура і наука, 1999. 368 с.
11. Карпенко В. О. Журналістика: основи професійної комунікації / навч. посіб. для студ. ВНЗ. К.: Нора-прінт, 2002. 348 с.
12. Крос-медіа: контент технології, перспективи: колективна монографія / за заг. ред. В. Шевченко. К.: Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017. 234 с.
13. Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовин: Стандарти інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів. К. : МГО «Інтерньюз Україна», 2006. 120 с.
14. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики / підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с.
15. Луман Н. Реальність мас-медіа / пер. з нем. М.: Праксіс, 2005. 256 с. [текст російською].
16. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: масмедії і громадська думка / пер. с англ. К.: К.І.С., 2007. 256 с.
17. Мас-медіа у термінах і визначеннях: Корот. слов.-довід. / навчальний посібник / уклад.

- Ю. В. Боднар. К.: МАУП, 2005. 224 с.
18. Мей К. Інформаційне суспільство: Скептичний погляд / пер. з англ. К.: К.И.С., 2004. 142 с.
 19. Мережева журналістика: спеціалізовані курси / навчальний посібник / Н. Габор, Ю. Залізник, С. Жаб'юк, Ю. Лавриш, Ю. Луць, І. Марушкіна, А. Палійчук, Б. Потятиник, О. Щур. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 136 с.
 20. Партико З.В. Теорія масової інформації та комунікації / навчальний посібник. Львів: Афіша, 2008. 309 с.
 21. Прімбс Ш. Соціальні медіа для журналістів. Редакційна робота з Facebook, Twitter & Co / за заг. ред. В. Ф. Іванова / пер. з нім. В. Климченко. К.: Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2018. 198 с.
 22. Публіцистика. Масова комунікація: Медіаенциклопедія. / Ноель-Нойман Е., Шульц В., Вільке Ю. / пер. з нім. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2007. 203 с.
 23. Рашкофф Д. Медіавірус. Як поп-культура таємно впливає на вашу свідомість / пер. з англ. М: Ультра.Культура, 2003. 368 с. [текст російською].
 24. Рус-Моль Ш. Журналістика / навчальний посібник / пер. з нім. В. Климченко, В. Олійник]. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 345 с.
 25. Сіберт Ф., Шрамм У., Пітерсон Т. Чотири теорії преси / пер. з англ. М: Національний інститут преси; Вагріус, 1998. 224 с. [текст російською].
 26. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 220 с.
 27. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.) / підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВПЦ НаУКМА, ВД «Києво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
 28. Трачук Т. А. Українське журналістознавство (історичний аспект) / навч. посіб. К.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2013. 239 с.
 29. Уєбстер Ф. Теорії інформаційного суспільства / пер. з англ. М: Аспект-Прес, 2004. 400 с. [текст російською].
 30. Фіхтеліус Е. Новини: Складне мистецтво роботи з інформацією / пер. зі швед. М: Медіа Світ, 2008. 200 с. [текст російською].
 31. Фенг І. Теленовини: секрети журналістської майстерності / пров. з англ. М: Аспект-Прес, 2002. 143 с. [текст російською].
 32. Шмідт Ян. Нова мережа: Ознаки, практики і наслідки веб 2.0 / Посібник для вузів / Пер. з нім. В. Климченко/ за заг. ред. В. Іванова. К.: Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2013. 284 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення.

1. http://www.lnu.edu.ua/mediaeco/borys/internet_journ.htm – Потятиник Б. В. Мережева журналістика: Нариси.
2. <http://www.mediaed.org/> – сайт Media Education Foundation
3. www.iamcr.org - сайт International Association for Media and Communication Research
4. <https://irrp.org.ua/> – сайт Інституту розвитку регіональної преси.
5. <http://www.mediaeducation.ru/publ.s> – сайт інтернет-журналу «Медіаосвіта».
6. <http://www.ifj.org> – сайт Міжнародної Федерації журналістів IFJ – International Federation of Journalists.
7. <http://www.uned.es> – сайт Всесвітньої Ради з медіаосвіти.
8. <http://www.ejta.eu> – сайт European Journalism Training Association.
9. <http://www.telekritika.ua/> – сайт журналу «Телекритика».
10. <http://www.web-editor.com.ua/> – сайт для редакторів сайтів конвергентних медіа.
11. <http://www.mediakrytyka.info> – сайт «Медіакритика» – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка.
12. <http://www.mediahelpingmedia.org/content/> . – сайт організації «Media Helping Media».

13. <http://www.handbook.reuters.com/index/> – інформаційний портал з контенту конвергентних медіа.
14. <https://telekritika.ua/uk/> – інтернет-видання про українську медіасферу «Телекритика».
15. <http://www.web-editor.com.ua/> – інтернет-проект для редакторів сайтів конвергентних медіа.
16. <http://www.datanet.be> – сайт European Association for Audiovisuei Media Education
17. <http://www.mediastudieseurope.net> – сайт European Program in Media, Communication and Cultural Studies
18. <http://www.humfak.auc.dk> – сайт International Association for Media and Communication Research (IAMCR)
19. <http://www.icem-cume.org> – сайт International Council for Educational Media / Conseil International des Medias Educatifs (ICEM-CIME)
20. <http://www.ntedu.org> – сайт World Council on Media Education (WCME)